

106

Vlyssis Aldrouandi

Ærugo
factitia
triplex.

Lib. 34.
cap. 12.

mirum natua, & factitia constituitur. Natua in metallis Cypri adh̄rens lapidibus E nonnihil eris participantibus inuenit, que pauca esse solet: optima tamen à fodinis erarijs eruitur; quoniam Dioscorides aliam speciem à specie manantem vitiosam es- se monuit. At eruginem factitiam triplicem esse perhibent. Prima vocatur rasilis, cum ex metallo supra succos acres suspenso, & vioreni contrahente abradatur, qua n. multifatiam fieri Dioscorides docuit: nam quandoq; Opifices laminis, & vinaceis acescentibus, quandoq; scobe vtun ur. Hodie limaturam cum tartaro, sale, & aceto miscent, & eruginem, seu Viride eris preparant, quod infectoribus lanarum, & panorum vendunt. Secunda ærugo factitia vocatur scolecia, nempe vermicularis, quoniam ad instar vermium cōcrescat, & iuxta modum assignatum à Dioscoride, & à Plinio preparatur. Huius etiam generis fossilem in lapide erario Plinius se obseruasfc testificatur. Tertia erugo factitia est Aurifabrorum vocata Santerna, & Arabicè Tin-car, vel Borax, & nil aliud est, nisi chrysocolla factitia, qua hodie Aurifices vtuntur, que fit quidem ex nitro, sed nihil habet eruginis. Ærugo in Gallia laminis eñeis, & vinaceis acescentibus paratur, nam he lamine post multorum dierum spatium in Viride eris vertuntur. At in Hispania sulphure, & vitriolo es in calcem reducitur, que ab opificibus Fererto di Spagna appellatur, & in multis medicamentis externis locum habet. Sed de his plura suo loco dicentur.

ÆRIS VENENVM, ET MEDELA.

Sigmo effe-
ctum mō-
strantia.

AUTHORES non proletarij naturam æris calidam & siccacm vsq; ad tertium excessum, nec non valde noxiā humana temperaturę constituunt. Pariter ex eorumdem sententia, Scoria, Squama, & Ærugo huius metalli humanam valetudinem summopere offendunt. Immò es cum siccitatē & caliditatē in principio quarti gradus nanciscatur, proculdubio venenata qualitate magis redundat, & ad itabiliendam hanc sententiam, Cesalpinus citat Arabes, & pricipiū Serapionem, qui referūt vas eñeum pīcib⁹ fixis adhuc calētib⁹ superpositum, eos adēo insicerē, vt, instar veneni, lethales euadant. Quapropter si prædictorum aliqua portio in cibis, data opera, vel incautē assumatur, vel liquor, qui diū in vasis æncis, vel manusserit, vel fuerit decoctus, hauriatur; proculdubio varia symptomata patientem afflantia resultabunt. Primò dolor stomachi, & ventris emerget, patiens vomitu, & fluxu alui infestabitur, intestina ulceribus vexabuntur, & interdum difficultas anhelitus patienti maximo erit incommodo. Verūn es vstum si cum alimentis, vel in medicamentis assumptum fuerit, tunc symptomata grauiora, & sauiora euadunt. Causa doloris ventriculi, & intestinorum à vellicatione, & rosione, ob insignem æris siccitatē, & caliditatē, nēc non venenata qualitatem dimanat; hinc vomitus, & alui fluxus emergunt. At difficultas anhelitus inde oriri creditur, quoniam substantia pulmonum à venenata æris siccitate constringitur.

Ltaq; medicus cum valetudinem ab hoc metalli genere offensam obseruauerit, primum medicamentis, nempe aqua tepida, oleo, & butyro vomitionem procurare debet, vt materia venenata adhuc in stomacho contenta per partes superiores educatur; postmodū clysteres sunt præscribendi, vt noxia materia in intestinis delitescēs per secessum deturbetur. Rhasis in hoc casu commendat illa præsidia, quæ ad expugnandum improbatur. Conciliator in simili casu succum mentæ, vel succum Acori laudat, cuius drachmas duas cum vino exhibet, vel drachmam terrę sigillatę paritet cum vino albo propinat: immò ex corallo rubro præparato, & in potu sumpto non vulgarem, utilitatem esse percepturum patientem testificatur.

Æris

